

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA IZ DJELATNOSTI GRAĐEVINARSTVA

Pandža, Kata

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:217002>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA
PRIMJERU PODUZEĆA IZ DJELATNOSTI
GRAĐEVINARSTVA**

Mentor:

dr.sc. Ivana Perica

Studentica:

Kata Pandža

Split, rujan 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Problem istraživanja	1
1.2. Ciljevi rada	1
1.3. Metode rada.....	1
1.4. Struktura rada	1
2. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE PODUZETNIKA U HRVATSKOJ	3
2.1. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja u Hrvatskoj	3
2.2. Temeljni financijski izvještaji.....	4
2.2.1. Izvještaj o financijskom položaju	4
2.2.2. Račun dobiti i gubitka	5
2.2.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.....	6
2.2.4. Izvještaj o novčanim tokovima.....	7
2.2.5. Izvještaj o promjenama kapitala	7
2.2.6. Bilješke uz financijska izvješća.....	8
3. POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	9
3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja	9
3.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja	10
3.3. Analiza financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja	10
3.3.1. Pokazatelji likvidnosti.....	11
3.3.2. Pokazatelji aktivnosti	12
3.3.3. Pokazatelji zaduženosti	13
3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti	14
3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti	14
3.3.6. Pokazatelji investiranja	15
4. ANALIZA POSLOVANJA ODABRANIH PODUZEĆA IZ DJELATNOSTI GRAĐEVINARSTVA	16

4.1. Osnovni podaci o odabranim poduzećima	16
4.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja	16
4.2.1. Horizontalna analiza bilance	17
4.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka.....	21
4.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja	24
4.3.1. Vertikalna analiza bilance	24
4.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka	25
4.4. Analiza financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja	26
4.4.1. Pokazatelji likvidnosti.....	26
4.4.2. Pokazatelji aktivnosti	28
4.4.3. Pokazatelji zaduženosti.....	29
4.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti	30
4.4.5. Pokazatelji profitabilnosti	31
5. ZAKLJUČAK.....	33
LITERATURA	36
PRILOZI	38
POPIS SLIKA	42
POPIS TABLICA.....	42
SAŽETAK	43
SUMMARY	44

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Financijski izvještaji su produkt financijskog računovodstva, a predstavljaju podlogu za ocjenu uspješnosti, sigurnosti i općenito kvalitete poslovanja bilo kojeg poduzeća. Pritom, ocjena uspješnosti, sigurnosti i kvalitete poslovanja se donosi na temelju analize financijskih izvještaja. Problem ovog istraživanja predstavljaju posebnosti sadržaja financijskih izvještaja i financijske analize kod poduzeća iz djelatnosti građevinarstva.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je prikazati temeljne postupke analize financijskih izvještaja te na temelju provedene analize na podacima konkretnih financijskih izvještaja ocijeniti poslovanje poduzeća iz djelatnosti građevinarstva.

1.3. Metode rada

Metode korištene pri izradi rada su metoda deskripcije, metoda analize, metoda sinteze te metoda komparacije.

1.4. Struktura rada

Završni rad ima pet poglavlja pri čemu je prvo poglavlje rada uvodno poglavlje. Drugo poglavlje rada se bavi financijskim izvještavanjem poduzetnika u Hrvatskoj. U ovom poglavlju je prvo objašnjeno što su to financijski izvještaji, koja im je svrha te kome su namijenjeni. Također su navedeni i pojašnjeni temeljni godišnji financijski izvještaji koje su zakonski obavezni sastavljati poduzetnici u Hrvatskoj.

Treće poglavlje rada se bavi postupcima analize financijskih izvještaja. U ovom dijelu rada su objašnjeni postupci horizontalne analize, vertikalne analize te analize financijskih izvještaja putem temeljnih skupina pokazatelja, kao najčešće korišteni postupci analize financijskih izvještaja u praksi.

Četvrto poglavlje rada sadrži analizu poslovanja odabranih poduzeća iz djelatnosti građevinarstva. U ovom dijelu su, nakon prezentiranja osnovnih podataka o odabranim poduzećima, prezentirani rezultati provedene horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja te rezultati provedene analize financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja.

Peto poglavlje rada ukratko prezentira temeljne spoznaje do kojih se došlo izradom rada.

2. FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE PODUZETNIKA U HRVATSKOJ

2.1. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja u Hrvatskoj

Financijski izvještaji su produkt financijskog računovodstva, a riječ je dokumentima koji, najjednostavnije rečeno, pružaju uvid u poslovanje poduzeća. Njihovo sastavljanje u svim zemljama je zakonska obaveza, a prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća kojeg omogućuju mora biti prezentiran na fer i istinit način.

Informacije prezentirane u financijskim izvještajima moraju biti prezentirane na fer i istinit način da bi oni bili upotrebljivi korisnicima financijskih izvještaja. Korisnici financijskih izvještaja se obično klasificiraju u dvije skupine, skupinu internih te skupinu internih korisnika (Žager, 2002., str. 73.). Menadžment poduzeća i zaposlenici su interni korisnici, dok se u eksterne korisnike ubrajaju, primjerice, potencijalni investitori, poslovni partneri, konkurentska poduzeća, banke i drugi.

Financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj regulira Zakon o računovodstvu (Narodne novine, 2015.) te cijeli niz podzakonskih akata i propisa izrađenih na temelju ovog zakona. Prema Zakonu o računovodstvu temeljne godišnje financijske izvještaje poduzetnika u Hrvatskoj čine:

- izvještaj o financijskom položaju
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o novčanim tokovima
- izvještaj o promjenama kapitala
- bilješke uz financijska izvješća.

Svi poduzetnici u Hrvatskoj nisu obavezni sastavljati svih pet navedenih financijskih izvještaja, a što ovisi o tome u koju skupinu poduzetnika su razvrstani prema kriterijima aktive, prihoda i broja radnika tijekom jedne poslovne godine. Ovo razvrstavanje također definira Zakon o računovodstvu pa se razlika može napraviti između četiri skupine poduzetnika. To su:

1. **Mikro poduzetnici** koji ne prelaze dva od sljedeća tri granična pokazatelja: ukupna aktiva 2,6 milijuna kuna, prihod 5,2 milijuna kuna te prosječan broj od deset radnika tijekom poslovne godine.

2. **Mali poduzetnici** koji ne prelaze dva od sljedeća tri granična pokazatelja: ukupna aktiva 30 milijuna kuna, prihod 60 milijuna kuna te prosječan broj od pedeset radnika tijekom poslovne godine.
3. **Srednji poduzetnici** koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta: ukupna aktiva 150 milijuna kuna, prihod 300 milijuna kuna te prosječan broj od 250 radnika tijekom poslovne godine.
4. **Veliki poduzetnici** koji prelaze dva od tri granična pokazatelja koji vrijede za srednje poduzetnike.

2.2. Temeljni financijski izvještaji

2.2.1. Izvještaj o financijskom položaju

Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) predstavlja pregled imovine, kapitala i obveza nekog poduzeća na određeni dan, najčešće na posljednji dan poslovne godine (Vidučić, 2008., str. 366.). Imovina poduzeća se nalazi u tzv. aktivni bilance, dok se kapital i obveze, kao mogući izvori te imovine, nalaze u tzv. pasivi bilance. Bilanca uvijek mora biti u ravnoteži, odnosno njena aktiva uvijek mora biti jednaka njenoj pasivi.

Sadržaj ovog temeljnog godišnjeg financijskog izvještaja u Hrvatskoj Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja propisuje ministar financija na prijedlog Odbora za standarde financijskog izvještavanja (Narodne novine, 2020.), a isti se objavljuje u Narodnim novinama. Tablica 1 u nastavku rada pokazuje što sve može sadržavati bilanca poduzeća koje posluje u Hrvatskoj te kako ona mora biti strukturirana.

Kao što se može vidjeti iz tablice, aktiva bilance glavinom otpada na imovinu, koja je u bilanci razvrstana prema kriteriju ročnosti. Naime, prvo je prezentirana ona imovina koja se duže zadržava u poslovnom procesu (dugotrajna imovina i svi njeni pojavni oblici) do one koja se kraće zadržava u poslovnom procesu, obično kraće od godine dana (kratkotrajna imovina i svi njeni pojavni oblici).

U pasivi bilance se nalaze svi mogući izvori te imovine. Prvo se navode vlastiti izvori odnosno kapital poduzeća, a riječ je o sredstvima koje su osigurali vlasnici. Dugoročne i kratkoročne obveze, u pravilu, reflektiraju tuđa sredstva pozajmljena na duži ili kraći rok poput, primjerice, bankarskih kredita.

Tablica 1: Prikaz skraćene bilance

AKTIVA		PASIVA	
A	Potraživanja za upisani a neplaćeni kap.	A	Kapital i rezerve
B	Dugotrajna imovina	<i>I</i>	<i>Temeljni (upisani) kapital</i>
<i>I</i>	<i>Nematerijalna imovina</i>	<i>II</i>	<i>Kapitalne rezerve</i>
<i>II</i>	<i>Materijalna imovina</i>	<i>III</i>	<i>Rezerve iz dobiti</i>
<i>III</i>	<i>Dugotrajna financijska imovina</i>	<i>IV</i>	<i>Revalorizacijske rezerve</i>
<i>IV</i>	<i>Potraživanja</i>	<i>V</i>	<i>Rezerve fer vrijednosti i ostali</i>
<i>V</i>	<i>Odgodena porezna imovina</i>	<i>VI</i>	<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>
C	Kratkotrajna imovina	<i>VII</i>	<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>
<i>I</i>	<i>Zalihe</i>	<i>VIII</i>	<i>Manjinski (ne kontrolirajući) interes</i>
<i>II</i>	<i>Potraživanja</i>	B	Rezerviranja
<i>III</i>	<i>Kratkotrajna financijska imovina</i>	C	Dugoročne obveze
<i>IV</i>	<i>Novac u banci i blagajni</i>	D	Kratkoročne obveze
D	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i ob. p.	E	Odgodeno plaćanje troškova i prihod b.r.
E	UKUPNO AKTIVA	F	UKUPNO PASIVA
F	Izvanbilančni zapisi	G	Izvanbilančni zapisi

Izvor: Zakon o računovodstvu, Narodne novine, 2015.

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je drugi najvažniji godišnji financijski izvještaj kojeg u Hrvatskoj moraju sastaviti svi poduzetnici neovisno o njihovoj veličini, a koji pruža uvid u profitabilnost poslovanja poduzeća. Ovaj financijski izvještaj sučeljava sve prihode i rashode koje je neko poduzeće ostvarilo tijekom jedne poslovne godine. Ovisno o odnosu stečenih prihoda i rashoda može se govoriti o dobiti ili gubitku promatrane poslovne godine.

Tablica 2 pruža uvid u skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka. Kao što se može vidjeti, ukupni prihodi nekog poduzeća mogu biti ostvareni po nekoliko različitih osnova, pa se tako mogu razlikovati poslovni prihodi, financijski prihodi te prihodi ostvareni od udjela u dobiti od društava povezanih sudjelujućim interesom te od udjela u dobiti od zajedničkih pothvata. Rashodi mogu biti ostvareni po istim osnovama.

Tablica 2: Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka

1.	Poslovni prihodi
2.	Poslovni rashodi
3.	Financijski prihodi
4.	Financijski rashodi
5.	Udio u dobiti od društava povezanih sudjelujućim interesom
6.	Udio u dobiti od zajedničkih pothvata
7.	Udio u gubitku od društava povezanih sudjelujućim interesom
8.	Udio u gubitku od zajedničkih pothvata
9.	Ukupni prihodi
10.	Ukupni rashodi
11.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
12.	Porez na dobit
13.	DOBITAK ILI GUBITAK RAZDOBLJA

Izvor: Zakon o računovodstvu, Narodne novine, 2015.

Ako su ukupni prihodi u jednoj poslovnoj godini veći od ukupnih rashoda te godine, može se govoriti o pozitivnom poslovanju koje se ogleda u dobiti prije oporezivanja. Na ovu dobit, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit, svako poduzeće u Hrvatskoj je obavezno platiti porez na dobit čija stopa ovisi o ukupno ostvarenim prihodima u toj godini. Tako se za prihode do 7,5 milijuna kuna porez na dobit obračunava po stopi od 10%, dok se za prihode jednake ili veće od 7,5 milijuna kuna porez na dobit obračunava po stopi od 18% (Narodne novine, 2020.).

2.2.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti predstavlja temeljno godišnje financijsko izvješće kojeg ne moraju sastavljati mikro i mali poduzetnici. Isključivo srednji i veliki poduzetnici su u obvezi sastavljanja ovog financijskog izvještaja. Riječ je o dvojnem izvještaju budući da on sadrži i račun dobiti i gubitka te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti sadrži sljedeće stavke (Narodne novine, 2020.):

- Dobit (gubitak) razdoblja

- Ostalu sveobuhvatnu dobit (gubitak prije poreza) koja se može sastojati od više stavki poput, primjerice, tečajnih razlika, dobiti (gubitka) temeljem ponovnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju, dobiti (gubitka) od zaštite neto toka, dobiti (gubitka) od ulaganja u inozemstvu i tako dalje
- Porez na ostalu sveobuhvatnu dobit razdoblje (ako je ima)
- Neto ostalu sveobuhvatnu dobit (gubitak razdoblja)
- Sveobuhvatnu dobit (gubitak razdoblja).

2.2.4. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima predstavlja još jedan izvještaj kojeg isključivo trebaju sastavljati srednji i veliki poduzetnici. Novčani tok predstavlja sposobnost poduzeća u prikupljanju i održavanju potrebne količine novca kojom se mogu plaćati obaveze koje dospijevaju (Nikšić, 2020.). Stoga, ovo izvješće pruža informaciju o izvorima i načinu upotrebe novca od strane poduzeća, a koristi se i za planiranje budućih novčanih tokova (Vidučić, 2008., str. 370.).

Izvještaj o novčanim tokovima poznaje tri različite vrste novčanog toka (Narodne novine, 2020.):

- Novčane tokove od poslovnih aktivnosti koji su rezultat temeljne djelatnosti poduzeća.
- Novčane tokove od investicijskih aktivnosti koji su rezultat kupnje i prodaje imovine.
- Novčane tokove od financijskih aktivnosti koji obuhvaćaju sve novčane transakcije koje utječu na dugotrajne obveze i kapital.

2.2.5. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala također predstavlja obavezan izvještaj isključivo srednjih i velikih poduzetnika. Ovo izvješće prikazuje sve promjene koje su se dogodile na kapitalu uključujući sve njegove stavke, od upisanog temeljnog kapitala do zadržane dobiti odnosno prenesenih gubitaka iz prethodnih godina. Pritom, svaka se promjena prikazuje zasebno.

Vrijednost ovog izvještaja proizlazi iz činjenice kako isti pruža detaljnije informacije glede promjena kapitala u odnosu na bilancu. Naime, kao što je prikazano još ranije, kapital se

zajedno sa svim svojim stavkama može pronaći u pasivi bilance. Međutim, ti su podaci statični, i oslikavaju stanje na samo taj jedan dan. Izvještaj o promjenama kapitala ukazuje na to što se tijekom obračunskog razdoblja događalo s pojedinim stavkama kapitala da bi se došlo do iznosa prikazanog u bilanci (Tintor, 2020.).

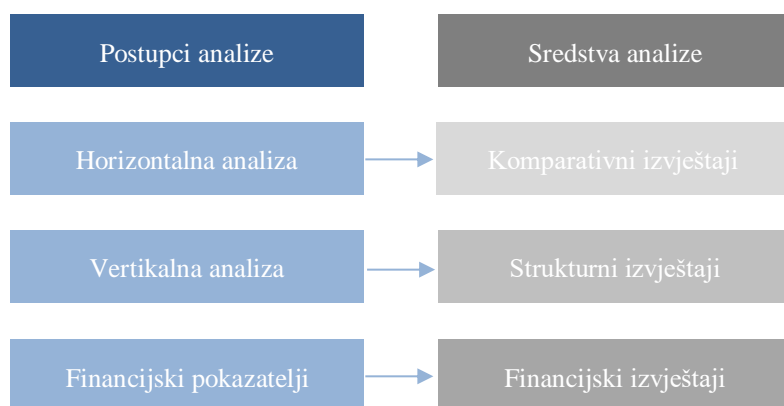
2.2.6. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijska izvješća predstavljaju detaljnu dopunu i razradu podataka iz temeljnih financijskih izvještaja (Vidučić, 2008., str. 375.). Svi podaci koji nisu prezentirani u financijskim izvještajima, a potrebni su za njihovo potpuno razumijevanje, sadržani su u bilješkama. Pored podataka koji omogućuju bolje razumijevanje temeljnih financijskih izvještaja, bilješke sadrže i računovodstvene politike koje su se koristile prilikom sastavljanja financijskih izvještaja.

3. POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji predstavljaju podlogu za ocjenu uspješnosti, sigurnosti i općenito kvalitete poslovanja bilo kojeg poduzeća. Pritom, ocjena uspješnosti, sigurnosti i kvalitete poslovanja se donosi na temelju **analize financijskih izvještaja**. Analiza financijskih izvještaja predstavlja proces primjene različitih postupaka i sredstava tijekom kojeg se „sirovi podaci“ prezentirani u financijskim izvještajima pretvaraju u korisne informacije važne za upravljanje i/ili odlučivanje, ovisno o tome tko je krajnji korisnik rezultata tako provedene analize (Žager, et. al., 2008.). Stoga, jasno je kako se analizom financijskih izvještaja zapravo povećava kvaliteta podataka prikazanih u financijskim izvještajima (Dečman, 2012., str. 449.).

Literatura razlikuje tri vrste postupaka provedbe analize financijskih izvještaja i to horizontalnu analizu, vertikalnu analizu te analizu financijskih izvještaja preko različitih financijskih pokazatelja. Sredstva koja se koriste kod svakog od spomenutih postupaka prezentira sljedeći shematski prikaz.

Slika 1: Temeljni postupci i sredstva analize financijskih izvještaja

Izvor: Vlastita izrada.

3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza omogućuje uvid u kretanje pojedinih pozicija u financijskim izvještajima tijekom određenog perioda, najčešće tijekom nekoliko ili više uzastopnih godina. Stoga,

temeljem ovakve analize je moguće utvrditi prisutnost trendova poput, primjerice, trenda rasta prihoda što bi značilo da prihodi rastu kroz vrijeme. Prema tome, ključna varijabla kod ove analize je **vrijeme** (Šarlija, 2009., str. 1.).

Kao što se može vidjeti iz ranije prezentiranog shematskog prikaza, osnova za provedbu horizontalne analize su komparativni financijski izvještaji. U načelu je riječ o izvještajima koji iste pozicije nekog financijskog izvještaja prikazuju za više uzastopnih godina.

Horizontalna analiza se može provesti na dva načina. Prvi način je taj da se neka od godina promatranog perioda odredi kao bazna pa se vrijednosti odabranih pozicija financijskih izvještaja u svim ostalim godinama odabranog perioda promatraju u odnosu na vrijednosti zabilježene u baznoj godini. Drugi način je da se vrijednosti odabranih pozicija financijskih izvještaja u svakoj godini uspoređuju s vrijednosti zabilježenoj u prethodnoj godini. Pritom, promjene u vrijednosti pozicija mogu biti iskazane apsolutno ili relativno.

3.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja

Vertikalna analiza financijskih izvještaja omogućuje uvid u njihovu strukturu, a izvodi se na temelju komparativnih financijskih izvještaja. Kod bilance, vertikalna analiza se provodi tako da se aktiva i pasiva se izjednačavaju sa 1 ili 100, a sve ostale pozicije aktive i pasive se prikazuju u postotnom udjelu ukupne aktive i pasive. U računu dobiti i gubitka se ukupni prihodi i rashodi izjednačavaju sa 1 ili 100 (Dečman, 2012., str. 450.).

Putem vertikalne analize se može spoznati, primjerice, koliki udio dugotrajna imovina ima u ukupnoj aktivi bilance, ili koliki udio dugoročne obveze imaju u njejoj pasivi. U računu dobiti i gubitka se može provjeriti primjerice, koliki udio pojedina vrsta prihoda odnosno rashoda ima u ukupnim приходima odnosno rashodima.

3.3. Analiza financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja

Financijski pokazatelji, kao što se moglo vidjeti ranije iz Slike 1, predstavljaju jedan od postupaka analize financijskih izvještaja. Analiza putem financijskih pokazatelja se provodi tako da se u odnos stavljaju vrijednosti različitih pozicija iz jednog ili više financijskih

izvještaja. Koje će to biti pozicije i koji izvještaji ovisi o tome što se točno želi spoznati. U praksi se uobičajeno izračunava više pojedinačnih pokazatelja koji se mogu razvrstati u više skupina, pri čemu se svaka skupina odnosi na točno određeni aspekt poslovanja. Skupine pokazatelja su (Mesarić, 2009., str. 3.):

- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji aktivnosti
- Pokazatelji zaduženosti
- Pokazatelji ekonomičnosti
- Pokazatelji profitabilnosti
- Pokazatelji investiranja

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost predstavlja sposobnost imovine da se pretvori u novac. Jasno, gotov novac predstavlja najlikvidniju imovinu koju poduzeće može imati. S druge strane, zgrade, postrojenja, oprema i sl., predstavljaju manje likvidnu imovinu za koju je potrebno duže vremena da se pretvori u gotov novac.

Posjedovanje gotovog novca za poduzeće je važno jer se samo gotovim novcem mogu podmiriti tekuće odnosno kratkoročne obveze, kao i određene iznenadne potrebe (Sorić, 2002.). Na sposobnost poduzeća u tome ukazuju upravo pokazatelji likvidnosti.

Tablica 3 prikazuje temeljne pokazatelje likvidnosti. Kao što se može vidjeti, za izračun svih navedenih pokazatelja je dovoljna bilanca poduzeća, a imajući na umu prirodu tog izvještaja, jasno je kako pokazatelji likvidnosti oslikavaju likvidnost poduzeća na točno određeni dan.

Od navedena četiri pokazatelja, najčešći pokazatelj likvidnosti je *pokazatelj tekuće likvidnosti* koji se može dobiti dijeljenjem ukupne kratkotrajne imovine poduzeća i njegovih ukupnih kratkoročnih obveza. Kao što se ranije spomenulo, poduzeće mora moći podmiriti svoje kratkoročne obaveze, iz čega je jasno kako vrijednost ovog pokazatelja mora biti minimalno jedan.

Tablica 3: Temeljni pokazatelji likvidnosti

Trenutna likvidnost	Novac	Kratkoročne obveze	Min. 0,10
Ubrzana likvidnost	Novac + potraživanja	Kratkoročne obveze	Min. 1
Tekuća likvidnost	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Min. 1
Financijska stabilnost	Dugotrajna imovina	Kapital + dugoročne obveze	Manji od 1

Izvor: Žager et al. 2008., str. 248.

Ukupna kratkotrajna imovina se sastoji od manje likvidne do likvidnije kratkotrajne imovine. Ovisno o tome koji se dio ukupne kratkotrajne imovine nalazi u brojniku formule za izračun pojedinog pokazatelja, moguće je razlikovati još i *trenutnu likvidnost* te *ubrzanu likvidnost*. Za izračun ovih pokazatelja nazivnik je isti kako i kod pokazatelja tekuće likvidnosti, a sadrži ukupne kratkoročne obveze poduzeća.

Pored spomenuta tri pokazatelja u okviru skupine pokazatelja likvidnosti često se izračunava i *pokazatelj financijske stabilnosti*. Kao što se vidi iz tablice 3, kod izračuna ovog pokazatelja u brojniku se nalazi dugotrajna imovina, a u nazivniku kapital uvećan za dugoročne obveze. Poželjno je da vrijednost ovog pokazatelja bude što niža, a barem manja od 1. Navedeno bi pak značilo da postoji suvišak kapitala i dugoročnih obveza nad dugotrajnom imovinom poduzeća kojim se financira dio kratkotrajne imovine, što je i poželjno.

3.3.2. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti pokazuju koliko je poduzeće efikasno u korištenju vlastite imovine te koliko brzo imovina cirkulira u poduzeću, zbog čega se često zovu i koeficijenti obrtaja (Vujević i Balen, 2006.). Budući da je moguće promatrati različite dijelove imovine poduzeća, moguće je izračunati i različite pojedinačne pokazatelje aktivnosti.

Temeljne pokazatelje aktivnosti prikazuje Tablica 4. Jasno je kako su za izračun ovih pokazatelja potrebna dva financijska izvještaja, i to bilanca i račun dobiti i gubitka. Kod prva tri pokazatelja iz priložene tablice poželjna je što veća vrijednost pokazatelja. Naime, veća vrijednost ovih pokazatelja ukazuje na to da poduzeće ostvaruje više prihoda po jednoj jedinici imovine. Stoga, što je veći pokazatelj to je poduzeće efikasnije u korištenju svoje imovine.

Tablica 4: Temeljni pokazatelji aktivnosti

Obrtaj ukupne imovine	Ukupan prihod	Ukupna imovina	Što veći
Obrtaj kratkotrajne imovine	Ukupan prihod	Kratkotrajna imovina	Što veći
Obrtaj potraživanja	Prihodi od prodaje	Potraživanja	Što veći
Vrijeme naplate potraživanja	365	Obrtaj potraživanja	Što manji

Izvor: Žager et al. 2008., str. 258.

U okviru ove skupine pokazatelja moguće je izračunati i *pokazatelj vremena naplate potraživanja*, koji ukazuje na to koliko je poduzeću, u prosjeku, potrebno da se naplati. Logično, poželjna je što niža vrijednost ovog pokazatelja.

3.3.3. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti se bave odnosom vlastitih i tuđih izvora financiranja (Ježovita i Žager, 2014.) odnosno pokazuju kako poduzeće financira imovinu kao neophodni resurs. Naime, bez imovine je nemoguće obavljati temeljnu djelatnost a shodno tome i ostvarivati prihode. Upravo iz ovog razloga, zaduženost ne mora nužno biti loša, a što će ovisiti o tome koliko efikasno poduzeće koristi imovinu koju financira zaduživanjem. Naravno, prevelika zaduženost nikad nije dobra, tako da i kod ove skupine pokazatelja postoje određene preporučene vrijednosti koje se ne bi smjele prelaziti.

Tablica 5 prikazuje neke od najčešćih pokazatelja koji se izračunavaju u sklopu ove skupine pokazatelja. Prva tri pokazatelja iz tablice predstavljaju odraz strukture pasive bilance. *Koeficijent zaduženosti* se dobiva dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom te kao takav pokazuje koliki se dio ukupne imovine poduzeća financira eksternim putem. *Koeficijent vlastitog financiranja* pokazuje suprotno.

Koeficijent financiranja poznat je još i pod nazivom financijske poluge te odnosa duga i kapitala. Previsoka vrijednost ovog pokazatelja nije poželjna jer je u tom slučaju poduzeće u opasnosti od nemogućnosti vraćanja tuđih sredstava.

Tablica 5: Temeljni pokazatelji zaduženosti

Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina	0,5 ili manja
K. vlastitog financiranja	Kapital	Ukupna imovina	Veća od 0,5
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Kapital i rezerve	1

Izvor: Žager et al. 2008., str. 250.

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti su jednostavni za izračun i za razumijevanje. U načelu je riječ o različitim pojedinačnim pokazateljima koji ukazuju na to koliko su prihodi veći od rashoda, pri čemu se mogu promatrati različite vrste prihoda i rashoda (Janus, 2010.). Budući da su za izračun ovih pokazatelja potrebne različite skupine prihoda i rashoda, jasno je kako je račun dobiti i gubitka temelj za njihov izračun.

Za stjecanje uvida u *ekonomičnost ukupnog poslovanja*, u odnos će se staviti ukupni prihodi i ukupni rashodi (Tablica 6). Ako se želi provjeriti odnos isključivo poslovnih prihoda i poslovnih rashoda, izračunat će se tzv. *ekonomičnost poslovanja*. Konačno, *ekonomičnost financiranja* podrazumijeva stavljanje u odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda poduzeća. Kod sva tri pokazatelja ekonomičnosti je poželjna što veća njihova vrijednost, pri čemu značaj pojedinog pokazatelja ovisi o djelatnosti samog poduzeća.

Tablica 6: Temeljni pokazatelji ekonomičnosti

Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupan prihod	Ukupni rashod	> 1
Ekonomičnost poslovanja	Poslovni prihodi	Poslovni rashodi	> 1
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi	> 1

Izvor: Žager et al. 2008., str. 252.

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Profitabilno poslovanje je cilj svakog poduzeća te se ono poduzeće koje je u nekoj industriji profitabilnije od drugog, konkurentskog poduzeća, smatra upravljački djelotvornijim te

općenito uspješnijim (Mesarić, 2009). Stoga, može se reći kako onda pokazatelji profitabilnosti mjere uspješnost poslovanja.

Temeljni pokazatelji uspješnosti, kao što prikazuje Tablica 7, su bruto i neto marža profita te pokazatelji povrata na imovinu (ROA) i vlastiti kapital (ROE). Poželjne su što veće vrijednosti ovih pokazatelja jer sve ukazuju na viši iznos ostvarene neto dobiti po jedinici ukupnih prihoda, ukupne imovine odnosno vlastitog kapitala.

Tablica 7: Temeljni pokazatelji profitabilnosti

Bruto marža profita	Neto dobit	Ukupni prihodi	Što veća
Neto marža profita	Neto dobit	Ukupni prihodi	Što veća
ROA	Neto dobit	Ukupna imovina	Što veća
ROE	Neto dobit	Vlastiti kapital	Što veća

Izvor: Žager et al. 2008., str. 253.

3.3.6. Pokazatelji investiranja

Posljednja skupina pokazatelja, koja se ne može izračunati za sva poduzeća, je skupina pokazatelja investiranja. Pokazatelji iz ove skupine se izračunavaju za poduzeća koja su organizirana kao dioničko društvo, što znači da mu je kapital ne u rukama jednog ili nekoliko vlasnika, već jako velikog broja njih koji posjeduju dionice. Tablica 8 prikazuje neke od pojedinačnih pokazatelja koji se uobičajeno izračunavaju unutar ove skupine pokazatelja.

Tablica 8: Temeljni pokazatelji investiranja

Dobit po dionici	Neto dobit	Broj dionica	Što veća
Dividenda po dionici	Dobit za dividende	Broj dionica	Što veća
Odnos cijene i dobiti po dionici	Tržišna cijena dionice	Dobit po dionici	Što veća

Izvor: Žager et al. 2008., str. 254.

4. ANALIZA POSLOVANJA ODABRANIH PODUZEĆA IZ DJELATNOSTI GRAĐEVINARSTVA

4.1. Osnovni podaci o odabranim poduzećima

U sklopu ovog završnog rada je napravljena usporedna analiza financijskih izvještaja dvaju poduzeća iz djelatnosti građevinarstva. Analiza je napravljena korištenjem podataka preuzetih iz dvaju temeljnih financijskih izvještaja, bilance i računa dobiti i gubitka koji su na raspolaganju bili za posljednje četiri poslovne godine.

Cilj analize je bio donijeti ocjenu o uspješnosti poslovanja promatranih poduzeća, služeći se temeljnim alatima analize financijskih izvještaja te usporediti uspješnost poslovanja dvaju promatranih poduzeća. Kako bi usporedba imala smisla, odabrana su dva konkurentna poduzeća. Riječ je o građevinskim poduzećima SANIT-GRADNJA d.o.o. i SVOD d.o.o. Kao što se može vidjeti iz sljedeće tablice, oba poduzeća se bave istom djelatnosti (gradnja stambenih i nestambenih zgrada), imaju sjedište u istom mjestu (grad Split), imaju jednak broj zaposlenih te jednaku veličinu (malo poduzeće).

Tablica 9: Osnovni podaci o poduzećima

Naziv poduzeća	SANIT – GRADNJA d.o.o.	SVOD d.o.o.
Organizacijski oblik	D.O.O.	D.O.O.
Temeljna djelatnost	Gradnja stambenih i nestambenih z.	Gradnja stambenih i nestambenih z
Godina osnivanja	1995.	2004.
Mjesto sjedišta	Split	Split
Broj zaposlenih	40	40
Veličina poduzeća	Malo poduzeće	Malo poduzeće

Izvor: Vlastita izrada.

4.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza omogućuje uvid u kretanje pojedinih pozicija u financijskim izvještajima tijekom određenog perioda, najčešće tijekom nekoliko ili više uzastopnih godina. Horizontalna

analiza u nastavku prezentira kretanje vrijednosti temeljnih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka tijekom četiri uzastopne poslovne godine. Podaci su prezentirani tablično, s promjenama u pozicijama izraženima u apsolutnim i relativnim terminima pri čemu su promjene u svakoj godini promatrane u odnosu na prethodnu godinu.

4.2.1. Horizontalna analiza bilance

Za provedbu horizontalne analize bilance, iz bilance su uzete četiri temeljne pozicije, dvije iz njene aktive te dvije iz njene pasive, i to: ukupna dugotrajna imovina, ukupna kratkotrajna imovina, ukupne dugoročne obveze te ukupne kratkoročne obveze. Drugim riječima, putem horizontalne analize u ovom dijelu je proučeno kretanje imovine i tuđih izvora imovine kod odabranih poduzeća tijekom četiri uzastopne poslovne godine.

Tablica 10 prikazuje kretanje ukupne dugotrajne imovine odabranih poduzeća u periodu od 2016. do 2019. godine te apsolutnu i relativnu promjenu zabilježenu u vrijednosti ove bilančne pozicije u periodu od 2017. do 2019. godine. Prvo što se može uočiti iz tablice je to da poduzeće Svod u svim godinama promatranog razdoblja ima značajno veću vrijednost ukupne dugotrajne imovine u odnosu na poduzeće Sanit - Gradnja. Nadalje, može se uočiti kako su oba poduzeća najveću vrijednost ukupne dugotrajne imovine zabilježila u 2017. godini, nakon čega je kod poduzeća Svod prisutan pad vrijednosti ove pozicije bilance, dok je kod poduzeća Sanit – Gradnja prisutan pad u 2018., a rast u 2019. godini. Općenito, iz pokazatelja apsolutne i relativne promjene je moguće uočiti kako su promjene u ukupnoj dugotrajnoj imovini mnogo dinamičnije kod poduzeća Svod nego kod poduzeća Sanit – Gradnja kod kojeg ukupna dugotrajna imovina u svim godinama ne odstupa značajno od prosječne vrijednosti dugotrajne imovine tijekom cijelog promatranog perioda (2,79 mil. kn.).

Uvidom u financijske izvještaje iz Priloga ovog rada je moguće uočiti da kod poduzeća Sanit – Gradnja najveći dio ukupne dugotrajne imovine otpada na materijalnu imovinu, dok kod poduzeća Svod najveći dio ukupne dugotrajne imovine otpada na dugotrajnu financijsku imovinu koju čine razna ulaganja. Pritom, i poduzeće Sanit – Gradnja ima zabilježenih financijskih ulaganja u svim godinama promatranog razdoblja, ali su ona na mnogo višim razinama kod poduzeća Svod. Isto vrijedi i za materijalnu imovinu koja je također na značajno višim razinama kod poduzeća Svod nego kod poduzeća Sanit - Gradnja.

Tablica 10: Ukupna dugotrajna imovina poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Dugotrajna imovina	Sanit-Gradnja	2.816.953	3.034.289	2.573.685	2.751.431
	Svod	20.089.312	26.446.303	15.108.448	14.970.176
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	217.336	-460.604	177.746
	Svod	-	6.356.991	-11.337.855	-138.272
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	7,7%	-15,2%	6,9%
	Svod	-	31,6%	-42,9%	-0,9%

Izvor: Vlastiti izračun.

Tablica 11 prikazuje kretanje ukupne kratkotrajne imovine odabranih poduzeća u periodu od 2016. do 2019. godine te apsolutnu i relativnu promjenu zabilježenu u vrijednosti ove pozicije aktive bilance u periodu od 2017. do 2019. godine. Odmah se može uočiti razlika u odnosu na prethodno obrađenu poziciju bilance. Naime, može se uočiti kako je u tri od promatrane četiri uzastopne godine vrijednost ukupne kratkotrajne imovine veća kod poduzeća Sanit – Gradnja nego kod poduzeća Svod. Poduzeće Sanit – Gradnja je zabilježilo rast ukupne kratkotrajne imovine tijekom dvije godine, a poduzeće Svod tijekom samo jedne godine promatranog razdoblja. Oba poduzeća su imala nižu vrijednost ukupne kratkotrajne imovine u posljednjoj godini u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja. Iz tablica koje se nalaze u Prilogu ovog rada može se uočiti kako kod oba poduzeća najveći dio ukupne kratkotrajne imovine u većini godina promatranog razdoblja otpada na potraživanja što nije povoljan pokazatelj.

Tablica 11: Ukupna kratkotrajna imovina poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Kratkotrajna imovina	Sanit-Gradnja	11.276.722	6.773.135	7.588.572	10.552.804
	Svod	7.281.051	4.805.829	9.781.190	6.220.081
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	-4.503.587	815.437	2.964.232
	Svod	-	-2.475.222	4.975.361	-3.561.109
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	-39,9%	12,0%	39,1%
	Svod	-	-34,0%	103,5%	-36,4%

Izvor: Vlastiti izračun.

Tablica 12 prikazuje kretanje ukupnih dugoročnih obveza promatranih poduzeća te apsolutne i relativne promjene zabilježene u ovoj bilančnoj poziciji. Kao što se može vidjeti, dugoročne obveze su uglavnom na višim razinama kod poduzeća Svod, mada je kod ovog poduzeća jasan trend pada dugoročnih obveza. Poduzeće Sanit – Gradnja je imalo veće dugoročne obveze jedino u 2018. godini, ujedno jedinoj godini promatranog razdoblja u kojoj su dugoročne obveze rasle kod ovog poduzeća, u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 12: Ukupne dugoročne obveze poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Dugoročne obveze	Sanit-Gradnja	1.192.815	729.108	2.374.195	1.748.160
	Svod	2.956.877	2.373.543	2.320.049	2.274.541
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	-463.707	1.645.087	-626.035
	Svod	-	-583.334	-53.494	-45.508
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	-39%	226%	-26%
	Svod	-	-20%	-2%	-2%

Izvor: Vlastiti izračun.

Tablica 13 prikazuje kretanje ukupnih kratkoročnih obveza dvaju promatranih poduzeća, kao i promjene koje su kroz vrijeme nastale u vrijednosti ove pozicije pasive bilance. U svim promatranim godinama, poduzeće Svod ima značajno više kratkoročnih obveza od poduzeća Sanit -Gradnja. Pritom, oba poduzeća imaju značajno nižu vrijednost ove pozicije pasive bilance u 2019., u odnosu na 2016. godinu.

Tablica 13: Ukupne kratkoročne obveze poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Kratkoročne obveze	Sanit-Gradnja	11.732.493	8.233.311	6.484.809	6.569.085
	Svod	20.518.156	24.842.687	17.915.270	13.886.780
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	-3.499.182	-1.748.502	84.276
	Svod	-	4.324.531	-6.927.417	-4.028.490
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	-29,8%	-21,2%	1,3%
	Svod	-	21,1%	-27,9%	-22,5%

Izvor: Vlastiti izračun.

Glavni zaključci koji se mogu donijeti na temelju provedene horizontalne analize bilance odabranih poduzeća su sljedeći:

- Poduzeće Svod ima značajno veće vrijednosti ukupne dugotrajne imovine u odnosu na poduzeće Sanit – Gradnja u svim godinama, ali i izraženije i promjene, kako apsolutne tako i relativne.
- Iz kretanja ukupne dugotrajne imovine ne može se kod nijednog poduzeća jasno odrediti trend isključivog pada ili rasta u vrijednosti ove pozicije bilance, mada je njena vrijednost u posljednjoj godini promatranog razdoblja na nižoj razini u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja, pri čemu je razlika drastičnija kod poduzeća Svod.
- Poduzeće Svod ima niže vrijednosti ukupne kratkotrajne imovine u odnosu na poduzeće Sanit – Gradnja tijekom većine godina promatranog razdoblja.
- Iz kretanja ukupne kratkotrajne imovine ne može se kod nijednog poduzeća jasno odrediti trend isključivog pada ili rasta u vrijednosti ove pozicije bilance, mada je njena vrijednost u posljednjoj godini promatranog razdoblja na nižoj razini u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja kod oba poduzeća.
- Poduzeće Svod ima veće dugoročne obveze od poduzeća Sanit – Gradnja mada je kod ovog poduzeća prisutan trend pada ove pozicije bilance, dok se isto ne može reći za poduzeće Sanit – Gradnja.
- Poduzeće Svod ima značajno veće kratkoročne obveze od poduzeća Sanit – Gradnja, a oba poduzeća imaju primjetan pad kratkoročnih obveza kroz vrijeme.

4.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Računom dobiti i gubitka se mjeri uspješnost poslovanja. U ovom dijelu je napravljena horizontalna analiza triju najvažnijih pozicija računa dobiti i gubitka za odabrana poduzeća. Tablica 14 prikazuje kretanje poslovnih prihoda poduzeća Sanit - Gradnja i Svod u periodu od 2016., do 2019. godine, kao i apsolutne i relativne promjene u vrijednosti ove pozicije računa dobiti i gubitka, iz godine u godinu.

Poslovni prihodi su posljedica obavljanja temeljne djelatnosti poduzeća, a u ovom slučaju je to građevinarstvo. Tablica 14 jasno ukazuje na to kako poslovni prihodi uglavnom rastu kroz vrijeme kod oba promatrana poduzeća. Naime, kod oba poduzeća poslovni prihodi na kraju promatranog razdoblja su bili na značajno većim razinama u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja. Pritom, u svim godinama promatranog razdoblja Poduzeće Sanit – Gradnja ima veće poslovne prihode od poduzeća Svod.

Kod oba poduzeća je zabilježen rast prihoda u ukupno dvije od četiri promatrane godine, u odnosu na raniju godinu, pri čemu je stopa rasta poslovnih prihoda veća kod poduzeća Sanit – Gradnja. Međutim, veća je i stopa pada poslovnih prihoda u odnosu na stopu pada poslovnih prihoda poduzeća Svod, u godinama u kojima su poslovni prihodi padali u odnosu na raniju godinu.

Tablica 14: Poslovni prihodi poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Poslovni prihodi	Sanit-Gradnja	25.836.745	31.739.966	27.392.821	43.655.981
	Svod	17.170.814	23.495.122	26.668.495	25.265.728
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	5.903.221	-4.347.145	16.263.160
	Svod	-	6.324.308	3.173.373	-1.402.767
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	22,8%	-13,7%	59,4%
	Svod	-	36,8%	13,5%	-5,3%

Izvor: Vlastiti izračun.

Tablica 15 prikazuje kretanje poslovnih rashoda odabranih poduzeća, kao i ranije, apsolutne i relativne promjene zabilježene iz godine u godinu u vrijednosti ove pozicije računa dobiti i gubitka. Poslovni rashodi su u svim godinama promatranog razdoblja bili veći kod poduzeća Sanit-Gradnja nego kod poduzeća Svod, što je normalno jer su i poslovni prihodi ovog poduzeća bili na većim razinama.

Da poslovni rashodi prate kretanje poslovnih rashoda vidljivo je i iz apsolutnih i relativnih promjena u vrijednosti ove pozicije. Naime, poslovni rashodi su rasli odnosno padali, u istim godinama kada su rasli odnosno padali poslovni prihodi. Stoga, ovdje se također uočava trend rasta kroz promatrani period. Iz tablica koje se nalaze u Prilogu ovog rada može se uočiti kako je rast poslovnih rashoda vođen prvenstveno materijalnim troškovima, a potom troškovima osoblja.

Tablica 15: Poslovni rashodi poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Poslovni rashodi	Sanit-Gradnja	24.985.358	30.675.609	26.333.039	40.496.156
	Svod	15.563.026	23.171.545	26.072.161	24.719.056
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	5.690.251	-4.342.570	14.163.117
	Svod	-	7.608.519	2.900.616	-1.353.105
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	22,8%	-14,2%	53,8%
	Svod	-	48,9%	12,5%	-5,2%

Izvor: Vlastiti izračun.

Poslovni prihodi su važni zbog pokrića rashoda nastalih prilikom obavljanja temeljne djelatnosti. Odnos poslovnih prihoda i poslovnih rashoda je važan jer poslovni prihodi moraju biti veći od poslovnih rashoda da bi poslovanje bilo barem održivo. Poslovni prihodi i poslovni rashodi, kao što će se vidjeti i kasnije iz rezultata provedene vertikalne analize, čine najveći dio ukupnih prihoda i rashoda odabranih poduzeća, stoga oni imaju jako velik utjecaj na kretanje neto dobiti kao finalnog rezultata poslovanja.

Kao što se može vidjeti iz sljedeće tablice, kod oba poduzeća je zabilježen pozitivan rezultat poslovanja koji se pak očituje u pozitivnim vrijednostima bruto dobiti (dobiti prije

oporezivanja). Ovdje je izabrana bruto dobit budući da se ista dobiva stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Neto dobit podrazumijeva umanjenje bruto dobiti za porez na dobit čiji obračun ovisi i o drugim faktorima jer se neto dobit kao osnova za obračun poreza može umanjivati i uvećavati. Stoga je bruto dobit bolji pokazatelj odnosa ukupnih prihoda i rashoda.

Tablica 16: Bruto dobit razdoblja poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)

		2016	2017	2018	2019
Bruto dobit	Sanit-Gradnja	205.681	802.747	984.036	3.029.351
	Svod	1.267.528	186.771	353.554	557.104
Apsolutna promjena	Sanit-Gradnja	-	597.066	181.289	2.045.315
	Svod	-	-1.080.757	166.783	203.550
Relativna promjena	Sanit – Gradnja	-	290,3%	22,6%	207,8%
	Svod	-	-85,3%	89,3%	57,6%

Izvor: Vlastiti izračun.

Glavni zaključci koji se mogu izvesti temeljem provedene horizontalne analize računa dobiti i gubitka su sljedeći:

- Poduzeće Sanit – Gradnja ima veće poslovne prihode i veće poslovne rashode od poduzeća Svod, pri čemu obje navedene pozicije računa dobiti i gubitka imaju trend rasta kod oba promatrana poduzeća;
- Poduzeće Sanit – Gradnja ima veću netu dobit nego poduzeće Svod pri čemu neto dobit ima trend rasta kod poduzeća Sanit – Gradnja, dok se isto ne može reći za poduzeće Svod jer je zabilježena neto dobit više nego duplo niža u 2019., u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja.

4.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja

4.3.1. Vertikalna analiza bilance

Tablica 17 prikazuje rezultate vertikalne analize temeljnih pozicija bilance poduzeća Sanit – Gradnja i Svod. Vertikalnom analizom se proučio udio dugotrajne i kratkotrajne imovine u aktivi te udio kapitala, dugoročnih i kratkoročnih obveza u pasivi bilance odabranih poduzeća. Budući da su prikazani rezultati za sve četiri godine za koje je bila dostupna bilanca, iz tablice je također uočljivo što se sa strukturom bilance događalo tijekom promatranog perioda.

Tablica 17: Vertikalna analiza bilance odabranih poduzeća (2016. - 2019.)

Pozicija bilance	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
AKTIVA					
Dugotrajna imovina	Sanit - Gradnja	20,0%	30,9%	25,3%	20,7%
	Svod	73,4%	84,6%	60,7%	70,6%
Kratkotrajna imovina	Sanit - Gradnja	80,0%	69,0%	74,7%	79,3%
	Svod	26,6%	15,4%	39,3%	29,3%
PASIVA					
Kapital	Sanit – Gradnja	8,3%	8,7%	12,8%	26,3%
	Svod	14,2%	12,9%	15,4%	18,4%
Dugoročne obveze	Sanit - Gradnja	8,5%	7,4%	23,4%	13,1%
	Svod	10,8%	7,6%	9,3%	10,7%
Kratkoročne obveze	Sanit - Gradnja	83,2%	83,9%	63,8%	49,4%
	Svod	75,0%	79,5%	72,0%	65,5%

Izvor: Vlastiti izračun.

Iz Tablice 17 se može uočiti kako poduzeće Svod ima značajno veći udio *dugotrajne imovine* u ukupnoj aktivi u odnosu na poduzeće Sanit – Gradnja. Naime, u 2019. godini, udio dugotrajne imovine u aktivi ovog poduzeća je iznosio čak 70,6% dok je kod poduzeća Sanit – Gradnja taj udio iznosio 20,7%. S druge strane, udio *kratkotrajne imovine* u aktivi je veći kod poduzeća Sanit – Gradnja nego kod poduzeća Svod.

Detaljnijim uvidom u financijska izvješća se moglo uočiti kako je kod poduzeća Svod u ukupnoj dugotrajnoj imovini najzastupljenija stavka *dugotrajna financijska imovina*, a u kratkotrajnoj imovini *potraživanja*, i to u svim godinama promatranog razdoblja. *Potraživanja* su također u svim godinama promatranog razdoblja najzastupljenija stavka ukupne kratkotrajne imovine i kod poduzeća Sanit – Gradnja, dok je kod ukupne dugotrajne imovine ovog poduzeća najzastupljenija *materijalna imovina*.

Što se tiče pasive bilance, iz tablice je vidljivo kako udio *kapitala* u ukupnoj pasivi raste kroz vrijeme kod oba poduzeća, pri čemu je taj udio dosta veći kod poduzeća Sanit – Gradnja. Navedeno pak znači da poduzeće Sanit – Gradnja veći dio imovine financira vlastitim sredstvima u odnosu na poduzeće Svod. Nadalje, udio *dugoročnih obveza* naizmjenično pada i raste kod oba promatrana poduzeća, a promatrajući samo posljednju godinu vidljivo je da veći udio ima poduzeće Sanit – Gradnja nego poduzeće Svod. S druge strane, kada su u pitanju *kratkoročne obveze*, kod oba poduzeća je vidljivo smanjenje udjela kratkoročnih obveza u pasivi bilance, a poduzeće s većim udjelom je poduzeće Svod.

4.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 18 prikazuje rezultate vertikalne analize temeljnih pozicija računa dobiti i gubitka poduzeća Sanit – Gradnja i Svod. Vertikalnom analizom se proučio udio poslovnih prihoda i rashoda odnosno udio financijskih prihoda i rashoda u ukupnim prihodima odnosno rashodima.

Tablica 18: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka odabranih poduzeća (2016. - 2019.)

Pozicija	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
UDIO U UKUPNIM PRIHODIMA					
Poslovni prihodi	Sanit – Gradnja	99,9%	100,0%	100,0%	100,0%
	Svod	100,0%	99,6%	100,0%	99,7%
Financijski prihodi	Sanit – Gradnja	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
	Svod	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%
UDIO U UKUPNIM RASHODIMA					

Poslovni rashodi	Sanit – Gradnja	97,4%	99,1%	99,7%	99,7%
	Svod	97,8%	99,0%	99,1%	99,8%
Financijski rashodi	Sanit – Gradnja	2,6%	0,9%	0,3%	0,3%
	Svod	2,2%	1,0%	0,9%	0,2%

Izvor: Vlastiti izračun.

Iz tablice 18 je jasno kako glavnina ukupnih prihoda kod oba poduzeća u svim godinama otpada na poslovne prihode, dok je udio financijskih prihoda kod oba poduzeća u svim godinama zanemariv. Slično je i kod rashoda, s izraženim smanjenjem udjela financijskih rashoda u ukupnim rashodima kroz vrijeme.

Kod poslovnih prihoda, *prihodi od prodaje* čine najzastupljeniju stavku kod oba poduzeća i to u svim godinama. Kod poslovnih rashoda, najzastupljenija stavka su *materijalni troškovi*, također kod oba poduzeća i u svim promatranim godinama.

4.4. Analiza financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja

4.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Tablica 19 prikazuje vrijednosti temeljenih pokazatelja likvidnosti, koji su ranije obrađeni u teorijskom dijelu rada, za odabrana poduzeća i odabrani period. Pokazatelji likvidnosti su izračunati za sve četiri godine što će omogućiti uviđanje pozitivnih ili pak negativnih promjena u ovim pokazateljima kroz vrijeme.

Poželjna vrijednost *koeficijenta trenutne likvidnosti* (0,10) je kod poduzeća Sanit-Gradnja ostvarena u dvije od ukupno četiri promatrane godine. S obzirom da je riječ o posljednje dvije godine, može se zaključiti kako je kod ovog poduzeća s vremenom došlo do poboljšanja pokazatelja trenutne likvidnosti. S druge strane, kod poduzeća Svod, poželjna vrijednost ovog pokazatelja je ostvarena jedino u 2018. godini, nakon čega je uslijedilo drastično pogoršanje.

Koeficijent ubrzane aktivnosti bi trebao biti minimalno 1, a kao što se može primijetiti iz Tablice 19, jedino je poduzeće Sanit – Gradnja uspjelo ostvariti ovu vrijednost i to samo u posljednjoj

godini promatranog razdoblja. Promatrajući sve četiri godine može se reći kako se ubrzana likvidnost kod poduzeća Sanit-Gradnja poboljšava kroz vrijeme, dok se kod poduzeća Svod pogoršava.

Tablica 19: Pokazatelji likvidnosti (2016. - 2019.)

Pokazatelj	Poželjno	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
K. trenutne likvidnosti	Min. 0,10	Sanit – Gradnja	0,07	0,02	0,40	0,29
		Svod	0,01	0,02	0,37	0,04
K. ubrzane likvidnosti	Min. 1	Sanit – Gradnja	0,75	0,48	0,95	1,39
		Svod	0,33	0,17	0,53	0,23
K. tekuće likvidnosti	Min. 1	Sanit – Gradnja	0,96	0,82	1,17	1,61
		Svod	0,35	0,19	0,55	0,45
K. financijske stabilnosti	Manji od 1	Sanit – Gradnja	1,19	1,92	0,70	0,52
		Svod	2,93	4,13	2,46	2,42

Izvor: Vlastiti izračun.

Najvažniji pokazatelj likvidnosti je *koeficijent tekuće likvidnosti* čija je poželjna vrijednost također minimalno jedan. Ovaj pokazatelj, za razliku od prethodna dva, u izračun uzima cijelu kratkoročnu imovinu. Iz priložene tablice se može vidjeti kako poduzeće Svod nema minimalno poželjnu vrijednost ovog pokazatelja u nijednoj godini promatranog razdoblja, mada je vidljivo poboljšanje pokazatelja kroz vrijeme. S druge strane, poduzeće Sanit – Gradnja bilježi rast ovog pokazatelja kroz vrijeme te u 2018. i 2019. godini ma vrijednosti koeficijenta tekuće likvidnosti veće od 1.

Konačno, iz Tablice 19 je jasno kako je financijska stabilnost poduzeća Svod ugrožena. Naime, koeficijent financijske stabilnosti ovog poduzeća je u svim godinama značajno veći od 2. S druge strane, kod poduzeća Sanit – Gradnja je evidentno poboljšanje ovog pokazatelja te bi se, sudeći po vrijednosti zabilježene u posljednje dvije godine, mogao donijeti zaključak kako je ovo poduzeće financijski stabilno.

4.4.2. Pokazatelji aktivnosti

Tablica 20 prikazuje vrijednosti temeljenih pokazatelja aktivnosti za dva odabrana poduzeća iz djelatnosti građevinarstva, za period od 2016. do 2019. godine. Izračun ovih pokazatelja je naročito važan upravo kod ove djelatnosti jer poduzeća iz ove djelatnosti uobičajeno imaju mnogo materijalne imovine nužne za izvođenje građevinskih radova.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine je u svim godinama promatranog razdoblja na značajno većoj razini kod poduzeća Sanit – Gradnja nego kod poduzeća Svod. Primjerice, ovaj pokazatelj je u 2019. godini kod poduzeća Sanit – Gradnja iznosio 3,28, što znači da je ovo poduzeće u toj godini zaradilo 3,28 kn ukupnih prihoda na svaku kunu ukupne imovine. S druge strane, poduzeće Svod je zaradilo 1,20 kn. I jedno i drugo poduzeće bilježe rast ovog pokazatelja kroz vrijeme. Stoga, može se zaključiti kako je poduzeće Sanit – Gradnja uspješnije u korištenju ukupne imovine od poduzeća Svod.

Tablica 20: Pokazatelji aktivnosti (2016. - 2019.)

Pokazatelj	Poželjno	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
K. obrtaja ukupne imovine	Što veći	Sanit – Gradnja	1,83	3,24	2,70	3,28
		Svod	0,63	0,75	1,07	1,20
K. obrtaja kratkotrajne imovine	Što veći	Sanit – Gradnja	2,29	4,69	3,61	4,14
		Svod	2,36	4,91	2,73	4,07
K. obrtaja potraživanja	Što veći	Sanit – Gradnja	3,18	8,42	7,49	6,01
		Svod	2,40	6,49	8,87	9,57
Trajanje naplate potraživanja	Što manji	Sanit – Gradnja	114,94	43,32	48,71	60,75
		Svod	152,06	56,22	41,14	38,14

Izvor: Vlastiti izračun.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine također raste kroz vrijeme kod oba promatrana poduzeća. Može se vidjeti kako je poduzeće Svod po pitanju ovog pokazatelja nešto uspješnije te je vrijednost pokazatelja u dvije godine bila veća nego kod poduzeća Sanit – Gradnja.

Što se tiče koeficijenta obrtaja potraživanja, kod oba poduzeća je vidljivo poboljšanje pokazatelja kroz vrijeme. Poduzeće Svod, s većim vrijednostima ovog pokazatelja u posljednje

dvije godine, je efikasnije od poduzeća Sanit – Gradnja. Navedeno se reflektira i u *trajanju naplate potraživanja* koje je kod poduzeća Svod manje za približno 23 dana.

4.4.3. Pokazatelji zaduženosti

Tablica 21 prikazuje vrijednosti temeljenih pokazatelja zaduženosti za odabrana poduzeća.

Koeficijent zaduženosti ukazuje na visok stupanj eksternog financiranja kod oba promatrana poduzeća. Naime, u nijednoj godini promatranog razdoblja, kod nijednog od promatranih poduzeća, vrijednost ovog koeficijenta nije bila 0,5 ili manja, a što bi značilo da se 50% ili manje ukupne imovine financira tuđim sredstvima. Međutim, kod oba poduzeća se može uočiti smanjenje ovog pokazatelja kroz vrijeme, da bi u posljednjoj godini promatranog razdoblja kod poduzeća Sanit – Gradnja 63% ukupne imovine bilo financirano tuđim obavezama, dok je kod poduzeća Svod riječ o 76% imovine. *Koeficijent vlastitog financiranja* je suprotan pokazatelj te se stoga, može donijeti zaključak kako je, uvažavajući samo vrijednosti iz posljednje godine, poduzeće Sanit-Gradnja manje zaduženo te više imovine financira vlastitim sredstvima u odnosu na poduzeće Svod.

Tablica 21: Pokazatelji zaduženosti (2016. - 2019.)

Pokazatelj	Poželjno	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
K. zaduženosti	≤ 0,5	Sanit – Gradnja	0,92	0,91	0,87	0,63
		Svod	0,86	0,87	0,81	0,76
K. vlastitog financiranja	> 0,5	Sanit – Gradnja	0,08	0,09	0,13	0,37
		Svod	0,14	0,13	0,19	0,24
K. financiranja	1	Sanit – Gradnja	11,02	10,54	6,80	2,38
		Svod	6,03	6,74	5,29	4,13

Izvor: Vlastiti izračun.

Koeficijent financiranja kod oba poduzeća ima trend pada kroz vrijeme, što je pozitivan trend. Međutim, vrijednosti ovog pokazatelja su i dalje jako velike, veće od poželjne vrijednosti. Naime, smatra se kako bi se odnos tuđeg i vlastitog kapitala trebao iznositi 1:1 odnosno u krajnjem slučaju 2:1, odnosno ukupne obveze bi trebale biti jednake kapitalu i rezervama ili ne

više od dva puta veće. Nijedno poduzeće ne ispunjava te uvjete u nijednoj godini promatranog razdoblja. Pritom, poduzeće Sanit-Gradnja ima bolje vrijednosti ovog pokazatelja od poduzeća Svod.

Kao što je već ranije spomenuto, previsoka zaduženost nije nužno loša ako se imovina koja se financira zaduživanjem efikasno koristi. Stoga, ovi pokazatelji će se proučiti zajedno s pokazateljima profitabilnosti, kao što brojni autori sugeriraju.¹

4.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 22 prikazuje vrijednosti temeljnih pokazatelja ekonomičnosti od 2016. do 2019. godine za poduzeća Sanit – Gradnja i Svod.

Tablica 22: Pokazatelji ekonomičnosti (2016. - 2019.)

Pokazatelj	Poželjno	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	> 1	Sanit – Gradnja	1,01	1,03	1,04	1,07
		Svod	1,08	1,01	1,01	1,02
Ekonomičnost poslovanja	> 1	Sanit – Gradnja	1,03	1,03	1,04	1,08
		Svod	1,10	1,01	1,02	1,02
Ekonomičnost financiranja	> 1	Sanit – Gradnja	0,03	0,03	0,09	0,01
		Svod	0,01	0,42	0,00	1,19

Izvor: Vlastiti izračun.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja, mjerena odnosom ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, bolja je kod poduzeća Sanit – Gradnja nego kod poduzeća Svod. Naime, uočljivo je kako je, izuzev prve godine promatranog razdoblja, vrijednost ovog koeficijenta kod poduzeća Sanit – Gradnja u svim preostalim godinama na većoj razini nego kod poduzeća Svod. Također, kod ovog poduzeća je jasan trend rasta ovog pokazatelja kroz vrijeme, što nije slučaj kod poduzeća Svod.

¹ Na primjer Ježovita i Žager, 2014.

U 2019. godini, poduzeće Sanit – Gradnja je na jednu kunu ukupnih rashoda ostvarilo jednu kunu i sedam lipa ukupnih prihoda, dok je poduzeće Svod ostvarilo jednu kunu i dvije lipe.

Isti trend je pristupan kod *ekonomičnosti poslovanja* što nije čudno budući da na poslovne prihode i poslovne rashode, kao što se moglo vidjeti ranije iz vertikalne analize računa dobiti i gubitka, otpada najveći dio ukupnih prihoda.

Ekonomičnost financiranja se promatra kod odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda. Kod ovog pokazatelja ekonomičnosti nijedno poduzeće nije ostvarilo poželjnu vrijednost u nijednoj godini promatranog razdoblja, izuzev poduzeća Svod koji je minimalno poželjnu vrijednost ostvario u 2019. godini, kada je na jednu kunu financijskih rashoda ostvarilo jednu kunu i 19 lipa financijskih prihoda.

Loš pokazatelj ekonomičnosti financiranja je posljedica visoke zaduženosti koja se ranije utvrdila. Naime, u računu dobiti i gubitka financijski rashodi, u pravilu, predstavljaju kamate plaćene na tuđa sredstva, a financijski prihodi kamate na pozajmice dane drugima i ostala financijska ulaganja. Financijski prihodi i financijski rashodi su tek jedan dio ukupnih prihoda odnosno rashoda te, kao što se može vidjeti, loš pokazatelj ekonomičnosti financiranja ne utječe značajno na ekonomičnost ukupnog poslovanja. Razlog tome je sama djelatnost promatranih poduzeća. Naime, kao što je već utvrđeno, glavnina prihoda se ostvaruje putem temeljne djelatnosti, a ne od financijskih ulaganja.

4.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Posljednja skupina pokazatelja koja se proučavala za odabrana poduzeća je skupina pokazatelja profitabilnosti. Izračunate su neto marža profita, povrat na ukupnu imovinu (ROA) te povrat na kapital (ROE). Rezultate prikazuje Tablica 23.

Kada je u pitanju *neto marža profita*, koja se dobiva dijeljenjem neto dobiti s ukupnim приходima, uočljivo je kako poduzeće Sanit – Gradnja ima veće, a samim tim i bolje vrijednosti od poduzeća Svod kod kojeg ovaj pokazatelj ima trend pogoršanja kroz vrijeme. U 2019. godini, poduzeće Sanit – Gradnja je na jednu kunu ukupnih prihoda zaradilo 6 lipa neto dobiti, dok je poduzeće Svod zaradilo nula kuna.

Pokazatelj povrata na ukupnu imovinu (ROA) također je bolji, i ima trend rasta, kod poduzeća Sanit – Gradnja. Drugim riječima, ovo poduzeće zarađuje više kuna neto dobiti na jednu kunu

ukupne imovine. Konačno, *pokazatelj povrata na kapital* (ROE) je također značajno veći, i također ima trend rasta, kod poduzeća Sanit – Gradnja. Kod poduzeća Svod ovaj pokazatelj ima trend pada.

Tablica 23: Pokazatelji profitabilnosti (2016. - 2019.)

Pokazatelj	Poželjno	Poduzeće / Godina	2016	2017	2018	2019
Neto marža profita	Što veća	Sanit – Gradnja	0,01	0,02	0,03	0,06
		Svod	0,06	0,01	0,01	0,00
ROA	Što veća	Sanit – Gradnja	0,01	0,07	0,08	0,19
		Svod	0,04	0,00	0,01	0,00
ROE	Što veća	Sanit – Gradnja	0.13	0.76	0.60	0.70
		Svod	0.26	0.04	0.05	0.02

Izvor: Vlastiti izračun.

Prema ovim rezultatima može se donijeti zaključak kako je poduzeće Sanit – Gradnja profitabilnije, a samim tim i uspješnije, naročito ako se u obzir uzme i ranije spoznat podatak o tome kako je ovo poduzeće i manje zaduženo od poduzeća Svod.

5. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji su produkt financijskog računovodstva, a riječ je dokumentima koji, najjednostavnije rečeno, pružaju uvid u poslovanje poduzeća. Informacije prezentirane u financijskim izvještajima moraju biti prezentirane na fer i istinit način da bi oni bili upotrebljivi korisnicima financijskih izvještaja. Korisnici financijskih izvještaja se obično klasificiraju u dvije skupine, skupinu internih te skupinu internih korisnika

Financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj regulira Zakon o računovodstvu te cijeli niz podzakonskih akata i propisa izrađenih na temelju ovog zakona. Prema Zakonu o računovodstvu temeljne godišnje financijske izvještaje poduzetnika u Hrvatskoj čine izvještaj o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima te bilješke uz financijska izvješća.

Mikro i mali poduzetnici, kojima je prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50 ili manji te kojima aktiva ne prelazi 30 milijuna kuna ili prihod 60 milijuna kuna, u obavezi su sastavljanja samo izvještaja o financijskom položaju, računa dobiti i gubitka te bilješki uz financijska izvješća. Srednji i veliki poduzetnici su pored navedena tri, obavezni sastaviti još i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti te izvještaj o novčanim tokovima.

Financijski izvještaji predstavljaju podlogu za ocjenu uspješnosti, sigurnosti i općenito kvalitete poslovanja bilo kojeg poduzeća. Pritom, ocjena uspješnosti, sigurnosti i kvalitete poslovanja se donosi na temelju analize financijskih izvještaja. Analiza financijskih izvještaja predstavlja proces primjene različitih postupaka i sredstava tijekom kojeg se „sirovi podaci“ prezentirani u financijskim izvještajima pretvaraju u korisne informacije važne za upravljanje i/ili odlučivanje, ovisno o tome tko je krajnji korisnik rezultata tako provedene analize. Literatura s područja financijskog menadžmenta razlike tri vrste postupaka provedbe analize financijskih izvještaja i to:

- horizontalnu analizu koja omogućuje uvid u kretanje pojedinih pozicija u financijskim izvještajima tijekom vremena,
- vertikalnu analizu koja omogućuje uvid u strukturu financijskih izvještaja te
- analizu financijskih izvještaja preko različitih financijskih pokazatelja koja se provodi stavljanjem u odnos vrijednosti različitih pozicija financijskih izvještaja.

U ovom radu su provedena sva tri postupka analize financijskih izvještaja dvaju konkurentskih poduzeća iz djelatnosti građevinarstva. Riječ je o poduzećima SANIT – GRADNJA d.o.o. i SVOD d.o.o. Oba poduzeća imaju sjedište u gradu Splitu, jednak broj zaposlenih te spadaju u skupinu malih poduzeća.

Horizontalna analiza bilance je pokazala kako je jedina pozicija bilance koja pokazuje određeni trend ona dugoročnih obveza koje kod poduzeća Svod imaju trend pada. Kod oba poduzeća je utvrđen trend pada kratkoročnih obveza. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka je pokazala kako poslovni prihodi i poslovni rashodi imaju trend rasta kod oba promatrana poduzeća, pri čemu poduzeće Sanit-Gradnja ima veće poslovne prihode i rashode od poduzeća Svod. Bruto dobit također ima trend rasta kod oba promatrana poduzeća.

Vertikalna analiza bilance je pokazala kako poduzeće Svod ima veći udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi te manji udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi od poduzeća Sanit - Gradnja. Što se tiče pasive bilance, vertikalnom analizom se spoznalo kako udio poduzeće Sanit – Gradnja veći dio imovine financira vlastitim sredstvima u usporedbi s poduzećem Svod. Nadalje, Sanit – Gradnja ima veći udio dugoročnih obveza. A manji udio kratkoročnih obveza u pasivi bilance u odnosu na poduzeće Svod.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka je pokazala kako glavnina ukupnih prihoda kod oba poduzeća u svim godinama otpada na poslovne prihode, dok je udio financijskih prihoda kod oba poduzeća u svim godinama zanemariv. Slično je i kod rashoda, s izraženim smanjenjem udjela financijskih rashoda u ukupnim rashodima kroz vrijeme.

Analiza financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja je pokazala kako:

- Poduzeće Sanit – Gradnja ima bolje pokazatelje likvidnosti u odnosu na poduzeće Svod kod kojeg su ti pokazatelji nezadovoljavajuće razine. Navedeno pak znači da je poduzeće Sanit – Gradnja sposobno pravovremeno podmiriti svoje kratkoročne obveze. Također se spoznalo da je poduzeće Sanit – Gradnja i financijski stabilnije budući da dio svoje kratkotrajne imovine financira dugoročnim izvorima, a što nije slučaj kod poduzeća Svod.
- Poduzeće Sanit – Gradnja je efikasnije u korištenju imovine od poduzeća budući da zarađuje više prihoda po jedinici utrošene imovine. Međutim, trajanje naplate potraživanja je značajno duže nego kod poduzeća Svod. Primjetan je trend povećanja vrijednosti koeficijenta obrta kroz vrijeme kod oba odabrana poduzeća, što znači da oba promatrana poduzeća s vremenom postaju efikasnija u korištenju vlastite imovine.

- Oba poduzeća značajan dio imovine financiraju iz tuđih sredstava, pri čemu je bilo vidljivo smanjenje zaduženosti kroz vrijeme kod oba poduzeća. Poduzeće Sanit-Gradnja je manje zaduženo od poduzeća Svod i ima povoljniji odnos tuđeg i vlastitog kapitala, mada ni kod ovog poduzeća nisu zadovoljene preporučene vrijednosti ovog pokazatelja.
- Oba poduzeća posluju ekonomično kada je u pitanju ukupno poslovanje, pri čemu poduzeće Sanit – Gradnja ima veće vrijednosti ovog pokazatelja koji usto i raste kroz vrijeme, dok to nije slučaj kod poduzeća Svod.
- Poduzeće Sanit – Gradnja je profitabilnije, jer ima veće vrijednosti marže profita, rentabilnosti imovine i kapitala od poduzeća Svod.

LITERATURA

1. Dečman, N. (2012): **Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH.** Ekonomski pregled, 63 (7-8), 446 – 467.
2. Janus, A. (2010): **Analiza financijskih izvještaja pomoću pojedinačnih pokazatelja.** Financijski klub, Zagreb.
3. Ježovita, A., i Žager, L. (2014): **Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti.** Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 12(1), 1-22.
4. Mesarić, P. (2009): **Temeljni pokazatelji analize financijskih izvještaja,** Financijski klub, Zagreb.
5. Narodne novine, (2015): **Zakon o računovodstvu.** Narodne novine d.d., br. 78/2015.
6. Narodne novine, (2020): **Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja.** Narodne novine d.d., br. 47/20.
7. Narodne novine, (2020): **Zakon o porezu na dobit.** Narodne novine d.d., br. 138/20.
8. Nikšić, N. (2020): Izvještaj o novčanim tokovima. [Internet], dostupno na: <https://alphacapitalis.com/glossary/izvjestaj-o-novcanim-tokovima/>, [16.06.2021.].
9. Sorić, I. (2002): **Analiza povezanosti između poslovnog rezultata i likvidnosti.** Ekonomski pregled, 53(9-10), 921-933.
10. Šarlija, N. (2009): **Financijska analiza.** Predavanja za kolegij „Financijski management za poduzetnike I“. [Internet], dostupno na: <http://www.efos.unios.hr/financijski-menadzment-za-poduzetnike>, [15.06.2021.].
11. Tintor, Ž. (2020). **Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih poslovnih odluka.** Obrazovanje za poduzetništvo-E4E: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo, 10(1), 84-103.
12. Vidučić, Lj. (2008): **Financijski menadžment,** VI nepromijenjeno izdanje. RR-F – plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge, Zagreb.
13. Vujević, K. i Balen, M. (2006): **Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskog prometa.** Pomorstvo, 20(2), 33-45.

14. Žager, L. (2002): **Eksterni i interni korisnici financijskih izvještaja**. XXXVII simpozij HZRIF, Računovodstvo, revizija i financije u suvremenim gospodarskim uvjetima, Pula.
15. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S. i Žager, L. (2008): **Analiza financijskih izvještaja**, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb.

PRILOZI

Tablica 24: Bilanca poduzeća SANIT – GRADNJA d.o.o. (2016.-2019.)

	2016	2017	2018	2019
Dugotrajna imovina	2.816.953	3.034.289	2.573.685	2.751.431
<i>Nematerijalna imovina</i>	0	0	0	0
<i>Materijalna imovina</i>	1.660.953	1.643.194	1.387.230	1.570.823
<i>Dugotrajna financijska imovina</i>	1.156.000	1.391.095	1.186.455	1.180.608
<i>Potraživanja</i>	0	0	0	0
<i>Odgodena porezna imovina</i>	0	0	0	0
Kratkotrajna imovina	11.276.722	6.773.135	7.588.572	10.552.804
<i>Zalihe</i>	1.034.540	834.055	0	48.617
<i>Potraživanja</i>	8.060.717	3.736.846	3.623.617	7.227.119
<i>Kratkotrajna financijska imovina</i>	1.401.000	2.007.044	1.401.000	1.401.000
<i>Novac u banci i blagajni</i>	780.465	195.190	2.563.955	1.876.068
UKUPNO AKTIVA	14.098.675	9.812.424	10.162.257	13.304.235
Kapital i rezerve	1.173.367	850.005	1.303.253	3.498.316
<i>Temeljni (upisani kapital)</i>	20.000	20.000	20.000	20.000
<i>Kapitalne rezerve</i>	0	0	0	0
<i>Rezerve iz dobiti</i>	0	0	0	0
<i>Revalorizacijske rezerve</i>	0	0	0	0
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	0	0	0	0
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	1000173	185403	498769	1015408
<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>	153194	644602	784484	2462908
<i>Manjinski nekontrolirajući interes</i>	0	0	0	0
Dugoročne obveze	1.192.815	729.108	2.374.195	1.748.160
Kratkoročne obveze	11.732.493	8.233.311	6.484.809	6.569.085
UKUPNA PASIVA	14.098.675	9.812.424	10.162.257	13.304.235

Tablica 25: Račun dobiti i poduzeća SANIT – GRADNJA d.o.o. (2016.-2019.)

	2016	2017	2018	2019
Poslovni prihodi	25.836.745	31.739.966	27.392.821	43.655.981
<i>Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe</i>	0	0	0	0
<i>Prihodi od prodaje (izvan grupe)</i>	25.597.185	31.482.779	27.154.018	43.422.836
<i>Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i u</i>	0	0	0	0
<i>Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe</i>	0	0	0	0
<i>Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)</i>	239.560	257.187	238.803	233.145
Poslovni rashodi	24.985.358	30.675.609	26.333.039	40.496.156
<i>Materijalni troškovi</i>	20.799.832	25.830.318	20.958.940	34.698.493
<i>Troškovi osoblja</i>	3.192.258	3.859.698	4.133.190	4.379.099
<i>Amortizacija</i>	221.815	282.621	301.065	266.931
<i>Ostali troškovi</i>	771.453	702.972	939.844	1.151.633
Financijski prihodi	19.536	9.134	7.201	829
Financijski rashodi	665.242	270.744	82.947	131.303
Ukupni prihodi	25.856.281	31.749.100	27.400.022	43.656.810
Ukupni rashodi	25.650.600	30.946.353	26.415.986	40.627.459
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	205.681	802.747	984.036	3.029.351
Porez na dobit	52.487	158.145	199.552	566.443
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	153.194	644.602	784.484	2.462.908

Tablica 26: Bilanca poduzeća SVOD d.o.o. (2016.-2019.)

	2016	2017	2018	2019
Dugotrajna imovina	20.089.312	26.446.303	15.108.448	14.970.176
<i>Nematerijalna imovina</i>	0	0	2.289.197	1.750.562
<i>Materijalna imovina</i>	5.614.198	5.683.837	5.607.191	5.406.849
<i>Dugotrajna financijska imovina</i>	14.475.114	20.762.466	7.212.060	7.812.765
<i>Potraživanja</i>	0	0	0	0
<i>Odgodena porezna imovina</i>	0	0	0	0
Kratkotrajna imovina	7.281.051	4.805.829	9.781.190	6.220.081
<i>Zalihe</i>	175.731	306.345	22.857	2.802.549
<i>Potraživanja</i>	6.556.653	3.537.823	2.943.726	2.538.293
<i>Kratkotrajna financijska imovina</i>	415.360	377.360	228.404	272.757
<i>Novac u banci i blagajni</i>	133.307	584.301	6.586.203	606.482
UKUPNO AKTIVA	27.371.613	31.256.589	24.894.095	21.194.714
Kapital i rezerve				
Kapital i rezerve	3.892.062	4.035.896	3.822.580	3.909.068
<i>Temeljni (upisani kapital)</i>	480.000	480.000	480.000	480.000
<i>Kapitalne rezerve</i>	0	0	0	0
<i>Rezerve iz dobiti</i>	0	0	0	0
<i>Revalorizacijske rezerve</i>	0	0	0	0
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	0	0	0	0
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	2.406.203	3.412.063	3.148.215	3.342.580
<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>	1.005.859	143.833	194.365	86.488
<i>Manjinski nekontrolirajući interes</i>	0	0	0	0
Dugoročne obveze	2.956.877	2.373.543	2.320.049	2.274.541
Kratkoročne obveze	20.518.156	24.842.687	17.915.270	13.886.780
UKUPNA PASIVA	27.371.613	31.256.589	24.894.095	21.194.714

Tablica 27: Račun dobiti i poduzeća SVOD d.o.o. (2016.-2019.)

	2016	2017	2018	2019
Poslovni prihodi	17.170.814	23.495.122	26.668.495	25.265.728
<i>Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe</i>	0	0	0	0
<i>Prihodi od prodaje (izvan grupe)</i>	15.738.848	22.970.765	26.116.201	24.293.378
<i>Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda...</i>	0	0	0	0
<i>Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar ...</i>	0	0	0	0
<i>Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)</i>	1.431.966	524.357	552.294	972.350
Poslovni rashodi	15.563.026	23.171.545	26.072.161	24.719.056
<i>Materijalni troškovi</i>	12.509.795	19.973.371	22.194.182	20.347.004
<i>Troškovi osoblja</i>	2.482.842	2.622.587	2.788.752	3.051.951
<i>Amortizacija</i>	198.473	266.893	643.451	798.268
<i>Ostali troškovi</i>	371.916	308.694	445.776	521.833
<i>Financijski prihodi</i>	1.877	99.217	457	65.935
<i>Financijski rashodi</i>	342.137	236.023	243.237	55.503
Ukupni prihodi	17.172.691	23.594.339	26.668.952	25.331.663
Ukupni rashodi	15.905.163	23.407.568	26.315.398	24.774.559
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.267.528	186.771	353.554	557.104
Porez na dobit	261.669	42.938	159.189	470.616
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.005.859	143.833	194.365	86.488

POPIS SLIKA

Slika 1: Temeljni postupci i sredstva analize financijskih izvještaja	9
---	---

POPIS TABLICA

Tablica 1: Prikaz skraćene bilance	5
Tablica 2: Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka	6
Tablica 3: Temeljni pokazatelji likvidnosti	12
Tablica 4: Temeljni pokazatelji aktivnosti.....	13
Tablica 5: Temeljni pokazatelji zaduženosti.....	14
Tablica 6: Temeljni pokazatelji ekonomičnosti	14
Tablica 7: Temeljni pokazatelji profitabilnosti	15
Tablica 8: Temeljni pokazatelji investiranja.....	15
Tablica 9: Osnovni podaci o poduzećima.....	16
Tablica 10: Ukupna dugotrajna imovina poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.).....	18
Tablica 11: Ukupna kratkotrajna imovina poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.).....	18
Tablica 12: Ukupne dugoročne obveze poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.).....	19
Tablica 13: Ukupne kratkoročne obveze poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.).....	20
Tablica 14: Poslovni prihodi poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.).....	21
Tablica 15: Poslovni rashodi poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)	22
Tablica 16: Bruto dobit razdoblja poduzeća, kretanje i promjene (2016. - 2019.)	23
Tablica 17: Vertikalna analiza bilance odabranih poduzeća (2016. - 2019.).....	24
Tablica 18: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka odabranih poduzeća (2016. - 2019.)...25	
Tablica 19: Pokazatelji likvidnosti (2016. - 2019.).....	27
Tablica 20: Pokazatelji aktivnosti (2016. - 2019.)	28
Tablica 21: Pokazatelji zaduženosti (2016. - 2019.)	29
Tablica 22: Pokazatelji ekonomičnosti (2016. - 2019.).....	30
Tablica 23: Pokazatelji profitabilnosti (2016. - 2019.).....	32
Tablica 24: Bilanca poduzeća SANIT – GRADNJA d.o.o. (2016.-2019.)	38
Tablica 25: Račun dobiti i poduzeća SANIT – GRADNJA d.o.o. (2016.-2019.)	39
Tablica 26: Bilanca poduzeća SVOD d.o.o. (2016.-2019.)	40
Tablica 27: Račun dobiti i poduzeća SVOD d.o.o. (2016.-2019.)	41

SAŽETAK

Cilj ovog rada je bio ocijeniti poslovanje poduzeća iz djelatnosti građevinarstva. U tu svrhu su odabrana dva konkurentna poduzeća iz djelatnosti građevinarstva te su različitim postupcima analizirani njihovi temeljni financijski izvještaji iz prethodne četiri poslovne godine. Rezultati provedene analize su pokazali kako poduzeće Sanit – Gradnja ima sigurnije poslovanje od poduzeća Svod budući da ima bolje vrijednosti pokazatelja likvidnosti, aktivnosti i zaduženosti. Također, analiza je pokazala kako poduzeće Sanit – Gradnja ima uspješnije poslovanje budući da ima bolje vrijednosti pokazatelja ekonomičnosti i profitabilnosti.

Ključne riječi: financijska izvješća, bilanca, račun dobiti i gubitka, financijski pokazatelji.

SUMMARY

The aim of this paper was to evaluate the business of enterprises in the construction industry. Two competing companies from the construction industry were selected, and their basic financial statements from the previous four fiscal years were analyzed by various procedures. The results showed that Sanit - Gradnja has a safer business than Svod, as it has better liquidity, activity, and indebtedness indicators. Also, the analysis showed that the company Sanit – Gradnja has a more successful business since it has better values of economy and profitability indicators.

Keywords: financial statements, balance sheet, profit and loss account, financial indicators.